

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Ndob/47/2023                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 2120202501                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.01.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Miroslava Janečková      |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:2120202501.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobcu Mgr. Ing. Pavla Korytára, Trnava, Sladovnícka 13, IČO: 37 994 018, správcu konkurznej podstaty úpadcu Trnavské automobilové závody, štátny podnik v likvidácii, Trnava, IČO: 00 009 199, zastúpeného Advokátska kancelária Korytár s.r.o., Trnava, Sladovnícka 13, IČO: 47 243 279, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., Bratislava, Čulenova 6, IČO: 36 361 518, zastúpenej Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o nesúhlase Krajského súdu v Trnave s postúpením vecí, takto

### rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava v predmetnom spore rozhodol rozsudkom č. k. 28Cb/23/2020-1402 z 29. júna 2022 tak, že návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol, samostatným výrokom konanie v časti sumy 6 647 553,44 eur s príslušenstvom zastavil, ďalším výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7 340 818,70 eur s príslušenstvom, vo zvyšnej časti uplatneného nároku (o zaplatenie sumy 1 320 667,18 eur) žalobu zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 70% z celkových trov konania. Spor je vedený na podklade vzájomnej žaloby žalobcu, ktorú podal z pozície žalovaného v konaní Okresného súdu Trnava sp. zn. 25Cbi/31/2016 o vylúčenie majetku zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu. Žalobca si vzájomnou žalobou v danom konaní uplatnil voči žalovanej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, teda majetkového prospechu získaného žalovanou bez právneho dôvodu, ktorého výška mala predstavovať ušlý zisk pozostávajúci zo zisku za distribúciu, dodávanie elektrickej energie a zisku za rezervovanú kapacitu, pričom Okresný súd Trnava vzájomnú žalobu vylúčil na samostatné konanie, ktoré vedie pod sp. zn. 28Cb/23/2020. Proti predmetnému rozsudku podal žalobca i žalovaná odvolanie a Okresný súd Trnava predložil vec Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o podaných odvolaniach.

2. S poukazom na § 40 a § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len

„CSP“), Krajský súd v Bratislave postúpil predmetný spor vedený na tom súde pod sp. zn. 4Cob/72/2023 Krajskému súdu v Trnave ako súdu funkčne príslušnému na konanie o odvolaní žalobcu a žalovanej. Postúpenie veci odôvodnil tým, že sa jedná o obchodnoprávny spor, v ktorom súdom funkčne príslušným na prejednanie a rozhodnutie o odvolaniach žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 29. júna 2022 č. k. 28Cb/23/2020-1402, bol a naďalej zostáva Krajský súd v Trnave. Zdôraznil, že predmetnú vec v prvej inštancii prejednal a rozhodol Okresný súd Trnava ako súd vecne a miestne príslušný, nie kauzálny príslušný. Podľa názoru Krajského súdu v Bratislave, pre určenie kauzálnej a funkčnej príslušnosti odvolacieho súdu je rozhodujúce, kedy bolo podané odvolanie. Odvolacie konanie bolo začaté za účinnosti právnej úpravy platnej pred 1. júnom 2023, súdom funkčne príslušným na rozhodnutie o odvolaniach bol Krajský súd v Trnave. Aplikáciu ustanovenia § 22 CSP v aktuálnom znení vylučuje prechodné ustanovenie § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023, podľa ktorého sa má predmetné odvolacie konanie začaté pred 1. júnom 2023 dokončiť na doteraz príslušnom súde s výnimkou prípadu, ak by podľa osobitného predpisu došlo k prechodu výkonu súdnictva na iný súd. Zavedením kauzálnej príslušnosti zákonom č. 150/2022 Z. z. od 1. júna 2023 však nedošlo k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach.

3. Krajský súd v Trnave s postúpením veci nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že funkčne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie o odvolaniach proti rozsudku Okresného súdu Trnava so sídlom v obvode Krajského súdu v Trnave je v danom obchodnoprávnom spore Krajský súd v Bratislave. Svoj nesúhlas s postúpením veci odôvodnil odkazom na právny názor najvyššieho súdu týkajúci sa výkladu ustanovenia § 34 v spojení s § 22 a § 471c CSP v znení účinnom od 1. júna 2023 (Tlačové komuniké z 22. augusta 2023), podľa ktorého je na dokončenie odvolacieho konania aj v prejednávacom obchodnoprávnom spore, o ktorom rozhodoval v prvej inštancii Okresný súd Trnava, od 1. júna 2023 kauzálny príslušný Krajský súd v Bratislave.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Trnave podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Trnave s postúpením veci Krajským súdom v Bratislave je dôvodný.

5. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

6. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

7. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávnych sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu (veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

8. Podľa § 22 písm. g) CSP, na konanie v obchodnoprávnych sporoch je príslušný Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave.

9. Podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave.

10. Podľa § 3 ods. 7 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“), sídlom Krajského súdu v Trnave je mesto Trnava a jeho obvod tvorí aj obvod Okresného súdu Trnava.

11. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky po dôkladnom preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v danom obchodnoprávnom spore o vydanie bezdôvodného obohatenia rozhodol Okresný súd Trnava rozsudkom č. k. 28Cb/23/2020-1402 z 29. júna 2022. Proti rozsudku podal žalobca dňa 15. augusta 2022 odvolanie, dňa 30. augusta 2022 podala odvolanie i žalovaná a vec bola predložená Krajskému súdu v Bratislave ako súdu odvolaciemu na rozhodnutie o podaných odvolaniach.

Krajský súd v Bratislave o odvolaniach nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní, postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave ako súdu funkčne príslušnému. Krajský súd v Trnave s postúpením veci nesúhlasil, pričom svoju funkčnú príslušnosť namietol najmä s poukazom na nesprávny právny záver Krajského súdu v Bratislave, ktorý v procese skúmania funkčnej príslušnosti v danom spore aplikoval prechodné ustanovenie § 471c CSP. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Trnave s postúpením veci Krajským súdom v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní žalobcu a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 28Cb/23/2020-1402 z 29. júna 2022. V nadväznosti na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky má za potrebné ozrejmiť, že pri skúmaní funkčnej príslušnosti súdu, v otázke povahy uplatneného nároku nemohol v tomto štádiu sporu prejudikovať, či súd prvej inštancie v posúdení charakteru uplatneného nároku dospel k správnym právnym záverom. Právna kvalifikácia je vždy vecou súdu, pričom súd pri nachádzaní aplikovateľného práva vychádza z vykonaného dokazovania. Až odvolací súd po vykonanom dokazovaní môže v spore uzavrieť, či skutočne tvrdená hypotéza naplnená bola a priznanie uplatneného nároku je dôvodné. Najvyšší súd preto pri určení povahy predmetného sporu (ako sporu obchodnoprávneho) vychádzal najmä z obsahu žaloby a dokladov k nej pripojených, z ktorých vyplýva, že sporové strany sú subjektami v postavení podnikateľov vykonávajúcich podnikateľskú činnosť, pričom žalobca z pozície vlastníka stavby rozvodne a jej technológiu sa v predmetnom spore domáha vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré malo na strane žalovanej vzniknúť užívaním uvedenej stavby a technológiu bez právneho dôvodu. Žalovaná má oprávnenie na výkon podnikateľskej činnosti v oblasti distribúcie elektrickej energie a žalobca podľa jeho tvrdení stavbu vyhotovil v rámci jeho podnikateľskej činnosti a na účely zabezpečenia vlastných energetických potrieb ako podniku. Žalobou uplatnený nárok síce vyplýva zo zodpovednostného záväzkovo právneho vzťahu, v ktorom sa žalobca z pozície osoby oprávnenej domáha voči žalovanej ako osoby povinnej vrátenia majetkového prospechu, ktorý žalovaná získala plnením bez právneho dôvodu, avšak stavba bola prevádzkovaná žalovanou (resp. by bola prevádzkovaná žalobcom) v súvislosti s výkonom podnikateľskej činnosti.

13. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej len „novela“). Uvedenou novelou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely, pričom v danom prípade je súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii Okresný súd Trnava, t.j. okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Trnave.

14. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konanie začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach ustanovené inak, konajúce súdy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov aplikujú novú právnu úpravu počnúc momentom jej účinnosti. Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie vecí vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. júla 2017 sp. zn. III. ÚS 267/2017).

15. V rámci novely Civilného sporového poriadku bolo prijaté aj prechodné ustanovenie § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023, predstavujúce výnimku z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku, podľa ktorého konania začaté podľa prechádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Uvedené prechodné ustanovenie tak upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023 okrem prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd. Vychádzajúc z gramatického (jazykového) výkladu daného ustanovenia, zachovanie funkčnej ani kauzálnej príslušnosti súdu prechodné ustanovenie neupravuje. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle zahrnúť v prechodnom ustanovení § 471c CSP aj zachovanie kauzálnej a

funkčnej príslušnosti, urobil by tak obdobne, ako v prípade ustanovenia § 470 ods. 4 CSP. Pre zachovanie princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je preto potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP (účinnom od 1. júna 2023) aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na uvedené konštatuje, že v prejednávanom spore je s účinnosťou od 1. júna 2023 v zmysle § 34 ods. 2 písm. b) v spojení s § 22 písm. g) CSP súdom funkčne príslušným na konanie o odvolaniach proti rozsudku Okresného súdu Trnava, ktoré bolo začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, Krajský súd v Bratislave, a to s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy a skutočnosť, že intertemporálne ustanovenie § 471c CSP neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023.

17. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na obdobné závery už vyslovené v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 28. júna 2023 a tiež v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2023 z 27. júna 2023. Totožné závery, aké prijal najvyšší súd v tomto rozhodnutí, boli zároveň prijaté už v uznesení najvyššieho súdu zo 16. augusta 2023, sp. zn. 5Ndob/5/2023, z 23. augusta 2023, sp. zn. 3Ndob/8/2023 a uznesení z 23. augusta 2023, sp. zn. 4Ndob/5/2023. Najvyšší súd dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori (§ 36 CSP), keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa predchádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci novely Civilného sporového poriadku vo vzťahu k funkčnej príslušnosti prijaté nebolo.

18. Pokiaľ Krajský súd v Bratislave v postúpení veci uviedol, že v súvislosti s novelou sa má uplatňovať zásada dokončenia vecí na súdoch príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 s výnimkou výslovne upraveného prechodu výkonu súdnictva v osobitnom predpise, Najvyšší súd Slovenskej republiky pre úplnosť poznamenáva, že v prípade § 471c CSP nejde o pravú medzeru v zákone, teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Zo znenia § 471c CSP podľa najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že zákonodarca zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol. Následný prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP). Naopak, krajským súdom prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na pôvodných krajských súdoch funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje podľa najvyššieho súdu účel sledovaný novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane súdov krajských. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkoľajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch aj napriek zamýšľanej špecializácii naďalej prebiehali aj na krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva.

19. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Trnave s postúpením veci Krajským súdom v Bratislave je dôvodný a na konanie o odvolaniach proti rozsudku Okresného súdu Trnava je funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.